

مقایسه اثرات هوشبری اسانس روغنی آویشن شیرازی (*Zataria multiflora*) و عصاره آبی پودر گل میخک (*Eugenia caryophyllata*) در ماهی آزاد دریای خزر (*Salmo trutta caspius*)

مسعود حقیقی، حمید رضا علیزاده ثابت

مرکز تحقیقات ماهیان سردآبی کشور

پست الکترونیکی مسئول مقاله: masoud126@yahoo.com

هدف از این مطالعه مقایسه اثرات هوشبری اسانس روغنی آویشن شیرازی و عصاره آبی گل میخک در ماهی آزاد دریای خزر بود. در این تحقیق از غلظت ۵۰ قسمت در میلیون (ppm) اسانس روغنی آویشن شیرازی (*Zataria multiflora*) و غلظت ۱۲۰ قسمت در میلیون (ppm) عصاره آبی پودر گل میخک (*Eugenia caryophyllata*) جهت بررسی اثرات هوشبری بر روی ماهی آزاد دریای خزر (*Salmo trutta caspius*) با میانگین وزنی 4 ± 20 گرم استفاده شد. در این بررسی، میزان درجه حرارت آب ۱۶-۱۷ درجه سانتی گراد، میزان اکسیژن محلول 2 ± 8 و 5 ± 7 pH بودند. میانگین زمان رسیدن به مرحله بیهوشی کامل (مرحله سوم یا جراحی) با غلظت ۵۰ قسمت در میلیون اسانس روغنی آویشن شیرازی 5 ± 3 دقیقه و با غلظت ۱۲۰ قسمت در میلیون عصاره آبی پودر گل میخک 3 ± 2 بود. میانگین زمان برگشت از بیهوشی و رسیدن به حالت تعادل با اسانس روغنی آویشن شیرازی 25 ± 2 دقیقه و با عصاره آبی پودر گل میخک 2 ± 3 بود. نتایج نشان داد که زمان رسیدن به بیهوشی با عصاره آبی گل میخک نسبت به اسانس روغنی آویشن شیرازی کمتر بود، ولی زمان برگشت از بیهوشی با اسانس روغنی آویشن شیرازی کمتر بود. از دیگر نتایج این مطالعه، تیره شدن بدن ماهی و ایجاد مرحله هیجانی و تحریکی در ماهی با اسانس روغنی آویشن شیرازی بود که این مرحله با افزایش شتاب و سرعت شنای ماهی و خطر بیرون پریدن ماهی از سطح آب نمایان می شد. با توجه به یافته های بدست آمده در این مطالعه، و عدم ایجاد مرحله هیجانی و تحریکی عصاره آبی پودر گل میخک می توان نتیجه گرفت که برای بیهوش نمودن ماهی آزاد دریای خزر مصرف عصاره آبی پودر گل میخک ارجح تر از مصرف اسانس روغنی آویشن شیرازی است.

کلمات کلیدی: بیهوشی؛ ماهی آزاد دریای خزر؛ آویشن شیرازی؛ پودر گل میخک؛ اسانس روغنی؛ عصاره آبی